

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 31/09-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť T. Š., D., zastúpenej advokátom JUDr. J. Z., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 9/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. Š. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2008 doručená sťažnosť T. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 9/2004.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že «doručila 26. 6. 2003 na OS Bratislava I žalobný návrh proti odporcovi SR-M. podľa zákona 58/69 Z. z. ... 7. 10. 2003 bol spis odoslaný na OS Žilina z dôvodu príslušnosti. 16. 12. 2003 NS SR uznesením rozhodol, že na prejednanie veci je príslušný OS Čadca, kde bol 23. 1. 2004 zaevidovaný... 20. 7. 2004 poslala sťažovateľka odporcovi žiadosť o predbežné prerokovanie návrhu. Odporca ju upozornil, že pasívne legitimovaným je už Ú..., preto sťažovateľka 23. 8. 2004 na adresu tohoto odporcu poslala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku. Ešte predtým ale odoslala 9. 3. 2004 opravu svojho návrhu, kde jasne uviedla/označila ako odporcu Slovenská republika – Ú... a 23. 8. 2004 doplnila žalobný návrh opravou aj v časti petit.

...

Dňa 23. 4. 2004 OS Čadca poslala sťažovateľka doplnenie návrhu, ku ktorému ju vyzval porušovateľ, v ním stanovenej lehote. Dňa 12. 7. 2005... porušovateľ... odmietol žalobný návrh. ... sťažovateľka sa odvolala, a tak porušovateľ v rámci autoremedúry dňa 27. 10. 2005 uvedené uznesenie zrušil. ... Opravu odporcu a časti návrhu - petit urobila sťažovateľka sama po zistení omylu.

...

Sťažovateľka návrhom podľa § 12 Osp požiadala 24. 12. 2005 porušovateľa, aby bola vec... prikázaná súdu Bratislava III. Poplatok sťažovateľka zaplatila včas. 7. 3. 2006 NS SR vrátil spis porušovateľovi ako predčasne predložený, keďže nezisťoval stanovisko všetkých účastníkov konania. ... Návrhu na prikázanie veci do Bratislavy nebolo vyhovené.

...

Dňa 3. 10. 2008 porušovateľ... doručil sťažovateľke ďalšie rozhodnutie, ktorým nepripúšťa, aby z konania vystúpil „doterajší odporca Ú., ...“ a na jeho miesto vstúpil „nový odporca Slovenská republika zastúpená Ú.“.

...

Sťažovateľka podala vo veci odvolanie.

...

Sťažovateľka poukazuje na konanie porušovateľa, ktorým ju poškodzuje na právach, pretože svoj návrh opravila už/ešte 9. 8. 2004, kedy správne označila odporcu.».

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod č. 5C 9/2004 porušil základné právo T. Š. na prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj jej právo na prerokovanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru,

2. Okresnému súdu v Čadci sa vo veci 5C 9/2004 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov,

3. T. Š. priznáva primerané finančné zadošťačenie v sume 120.000,- Sk /stodvadsaťtisíc slovenských korún/, ktoré je OS Čadca povinný vyplatiť na adresu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto nálezu,

4. Okresný súd Čadca je povinný nahradiť T. Š. trovy konania podľa platnej vyhlášky na účet advokáta JUDr. J. Z., do 15 dní od právoplatnosti tohoto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd listom č. k. Rvp 15415/08-11 z 19. novembra 2008 vyzval sťažovateľku prostredníctvom jej právneho zástupcu na predloženie okrem iného aj dokladu o podaní sťažnosti na priesťahy v konaní predsedovi okresného súdu.

Sťažovateľka zaslala na výzvu ústavného súdu listom (bez uvedenia dátumu) doručeným 2. decembra 2008 okrem iného sťažnosť na priesťahy v konaní s dátumom vyhotovenia 24. november 2008 a ďalšie listiny. V podaní sťažovateľka okrem iného uviedla, že *„pred podaním sťažnosti ÚS SR nepodala sťažnosť na priesťahy v konaní predsedovi OS Čadca... ide o neúčinný prostriedok nápravy a sťažnosť predsedom súdov je len zbytočným formálnym krokom bez odozvy smerujúcej k náprave... že by sám Ústavný súd z vlastnej iniciatívy sa mal zaoberať povinnosťou podať sťažnosť predsedom súdom v takýchto prípadoch...“*.

Podaním ústavnému súdu 8. decembra 2008 sťažovateľka predložila list predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 82/08 z 1. decembra 2008, z ktorého vyplýva, že *«...Dňa 27. 11.*

2008 bolo tunajšiemu súdu doručené Vaše podanie zo dňa 24. 11. 2008 označené ako „sťažnosť na prietahy vo veci 5C/9/2004“.

Spis tunajšieho súdu 5C/9/2004 bol dňa 25. 11. 2008 zaslaný na Krajský súd v Žiline na rozhodnutie o Vami podanom odvolaní. Z toho dôvodu nie je možné Vašu sťažnosť v súčasnej dobe prešetriť.

Po vrátení spisu z krajského súdu bude Vaša sťažnosť prešetrená a bude Vám zaslaná písomná odpoveď.».

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa § 3 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľka preukáže, že využila označené právne prostriedky nápravy.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach

zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľka v prerokúvanej veci nespĺnila požiadavku namietania prietáhov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných

prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľka konala v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom... má za následok nesplnenie sťažovateľkinej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Ústavný súd nesúhlasí ani s obranou sťažovateľky, ktorá nevyčerpanie „iných právnych prostriedkov nápravy“ (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) odôvodňovala s poukazom na to, že „... *ide o neúčinný prostriedok nápravy a sťažnosť predsedom súdov je len zbytočným formálnym krokom bez odozvy smerujúcej k náprave*“. Navyše sťažovateľka je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý by mal vedieť, aké sú podmienky na prijatie sťažnosti v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd pokladá sťažnosť sťažovateľky predsedovi okresného súdu podanú 24. novembra 2008 na odstránenie prierahov v konaní len za formálnu, keďže bola podaná až po podaní sťažnosti ústavnému súdu. Podľa § 65 zákona o súdoch má predseda súdu na vybavenie sťažnosti 30 dňovú lehotu. Sťažovateľka nevyužitím zákonného prostriedku nedala ani možnosť, ani primeraný čas predsedovi okresného súdu, aby preskúmal, či dochádza skutočne k prierahom v konaní, a prijal účinné prostriedky k náprave.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti ani ďalších podkladov teda nezistil, že by sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prierahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a preto odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prierahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2009